

Bijlage bij het advies over de instapdata in het kleuteronderwijs

1 Historiek van de instapdata

1.1 Schooljaar 1975 – 1976 tot schooljaar 1995 – 1996: instap op 2,5 jaar

De toelatingsleeftijd tot het kleuteronderwijs ligt in Vlaanderen al jaren vast op 2,5 jaar. Het was de toenmalige onderwijsminister, Herman De Croo, die in augustus 1975 besliste om de minimumleeftijd van kleuters van 3 jaar naar 2,5 jaar te verlagen. Deze beslissing werd bij omzendbrief meegedeeld en kwam er na een experiment waarbij in een aantal scholen, peuters vanaf 2 jaar waren ingeschreven.

Tot en met het schooljaar 1995 -1996 konden kleuters die 2,5 jaar werden op eender welk moment instappen in het kleuteronderwijs. Dit betekende dat de kleuters verspreid over het hele jaar instapten.

1.2 Schooljaar 1995 – 1996: discussie over een nieuw voorstel

Reeds in het najaar van 1995 circuleerden de eerste voorstellen om het systeem te veranderen en te werken met zogenaamde 'instapdata'. Oorspronkelijk opteerde men voor drie instapdata: na de grote vakantie, na de kerstvakantie, na de paasvakantie.

Toenmalig minister Luc Van den Bossche motiveerde zijn voorstel, in antwoord op een parlementaire vraag van Ludo Sannen, als volgt:

*"We vertragen de instroom omdat het pedagogisch verantwoord is voor het kind. Het kind zal zich beter op zijn plaats voelen in de groep, omdat het gemakkelijker zal kunnen deelnemen aan de activiteiten van het onderwijs. Bovendien kan de school de instroom zo organiseren, dat er geen te grote klassen ontstaan. Op een welbepaalde datum kent men immers de instroom en treft men de nodige voorzieningen. Nu druppelen de kinderen binnen en worden de klassen uiteindelijk te groot. Men lost dat probleem op door na de vakantie de klassen dan te herschikken. Ik bouw die mogelijkheid onmiddellijk in. Dat is schoolorganisatorisch beter. De leerkracht staat ook voor een meer homogene groep, zodat er meer mogelijk is..."*¹

Volgens vraagsteller Ludo Sannen leefde in het onderwijsveld nogal wat kritiek op de geplande maatregel:

"Er wordt opgemerkt dat de beperking van het toegangsmoment mogelijk tot gevolg kan hebben dat gelijktijdig zeven tot tien kleuters zouden moeten worden opgevangen in een bepaalde klas. Hierdoor vermindert de opvangmogelijkheid. Dit kan ook problemen veroorzaken bij de integratie van de kleuters in de klas zelf. Volgens de meeste kleuterleidsters biest het huidige systeem de mogelijkheid om op een heel individuele manier

---

¹ Vlaamse Raad, Handelingen Nr. 2 – 17 oktober 1995

de opvang en begeleiding van nieuwe kleuters te organiseren. Hun inschakeling in het klasgebeuren verloopt aldus zeer vlot².

Minister Van den Bossche nuanceerde deze zogenaamde collectieve negatieve reactie van de onderwijswereld en stelde:

“Er zijn vrij veel positieve reacties geweest, maar ook negatieve. Ouderverenigingen en toch aardig wat mensen uit het kleuteronderwijs lieten zich er evenwel gunstig over uit”³.

Het is meteen duidelijk dat ook in 1995 reeds uiteenlopende meningen leefden.

Ook in de comparatieve studie ‘De opvang van en het onderwijs aan jonge kinderen’⁴, betreffende de situatie in Vlaanderen en Wallonië, die in 1995 verscheen, wordt de instroom van kinderen in het basisonderwijs (op 4-jarige leeftijd in Nederland en op 2,5 jaar in Vlaanderen) als een uitgesproken probleem aangehaald:

“In rapporten komt het probleem nauwelijks aan de orde, maar in het veld leeft het zeer sterk: telkens weer zorgt de instroom van kinderen in de loop van het schooljaar in een aantal scholen voor pedagogisch onverantwoorde toestanden. Deze zijn vooral te herleiden tot de toename van de klas- of groeps grootte tot extreme aantallen, soms ver boven de 30 kinderen. In Vlaanderen gaat het bovendien om zeer jonge kinderen, eigenlijk peuters van 2,5 jaar. De regelgeving die deze kinderen meer laat meetellen voor het lestijdenpakket en de mogelijkheid om zomerklassjes in te richten, lost het probleem niet helemaal op. In de maanden die aan deze splitsing van klassen voorafgaan (voor Pasen) doet zich gedurende enkele maanden de “ophoping” voor. De verwijzing naar de autonomie van de school, die het probleem kan oplossen door kinderen door te schuiven, blijkt in de praktijk niet echt te helpen. De concurrentie tussen scholen laat schoolteams in deze vaak erg weinig manoeuvreerruimte over. In Nederland is het instellen van wachttijden voor ingeschrevenen niet uitzonderlijk. Het betekent dat minder vierjarigen toegang krijgen tot onderwijs. Gezien het belang van een optimale intrede in het onderwijssysteem, verdient het thema verdere aandacht. Zeer recent heeft men in Vlaanderen daarin reeds een stap gezet door het invoeren van drie vaste instapdata voor het kleuteronderwijs. Het effect van deze maatregel moet nu nader worden onderzocht”.

Uiteindelijk resulteerde het debat in een voorstel om vijf instapdata te voorzien.

1.3 Schooljaar 1996 – 1997: invoering instapdata

Vanaf 1 september 1996 kunnen kleuters vanaf 2,5 jaar en vóór ze 3 jaar zijn, nog slechts op vijf instapdata worden toegelaten in het kleuteronderwijs. De maatregel werd via omzendbrief ingevoerd.

De instapdata zijn de volgende:

- de eerste schooldag na de zomervakantie
- de eerste schooldag na de herfstvakantie
- de eerste schooldag na de kerstvakantie
- de eerste schooldag na de krokusvakantie
- de eerste schooldag na de paasvakantie.

---

² id. voetnoot 2

³ id.

⁴ Janssen-Vos, F. en Laevers, F - 1995

1.4 Decreet basisonderwijs van 25 februari 1997

Het was de bedoeling om deze nieuwe maatregel te verankeren in het decreet basisonderwijs. Tijdens de besprekingen van het ontwerpdecreet in het Vlaams Parlement dienden mevrouw Vanderpoorten en de heren Karel De Gucht en Roland Deswaene echter een amendement in, om de minimuminstapleeftijd in het kleuteronderwijs op 3 jaar te brengen. Kinderen zijn op de leeftijd van 2,5 jaar nog niet schoolrijp en horen volgens hen pas op 3 jaar in het kleuteronderwijs.

Alhoewel de indiening van het amendement onverwacht kwam en de inhoud verrassend was, had de toenmalige minister van Onderwijs, de heer Luc Vandebossche, geen fundamentele bezwaren tegen dit voorstel. De minister pleitte er wel voor om een overgangsperiode van minimum 5 jaar in te voeren, zodat de omkadering in de sector van de kinderopvang zou kunnen worden aangepast.

De indieners pasten het amendement in die zin aan, zodat de instapdatum op 3 jaar werd gebracht. Tevens werd er bij amendement een overgangsbepaling ingevoegd, die stelde dat kinderen tussen 2,5 jaar en 3 jaar tot op een datum door de regering bepaald, konden toegelaten worden tot het kleuteronderwijs op de vijf instapdata.

1.5 Invoering van een extra instapdatum (2001)

Kleuters die 2,5 jaar worden na de instapdatum van begin januari, kunnen in het systeem met de 5 instapdata, slechts starten na de krokusvakantie. Ze tellen dan echter niet mee voor de bepaling van het lestijdenpakket en de omkadering voor het volgende schooljaar.

Om dit probleem enigszins te compenseren werd in 2001 een zesde instapdatum ingevoerd, namelijk de eerste schooldag van februari. Door deze maatregel verliet de wetgever het principe om telkens de eerste schooldag na een vakantieperiode als vaste instapdatum te gebruiken.

1.6 Onderwijsdecreet XIV

De discussie over het al dan niet verhogen van de instapleeftijd tot 3 jaar duurde lang. De Raad Basisonderwijs bracht hierover ook twee adviezen uit die pleitten voor een behoud van de instapleeftijd op 2,5 jaar. Toen ook wetenschappelijk onderzoek het belang van een vroege instap in het kleuteronderwijs aantoonde, besliste minister Marleen Vanderpoorten om de instapleeftijd te behouden op 2,5 jaar.

Het decreet van 14 februari 2003 betreffende het onderwijs XIV heeft dan uiteindelijk de instapleeftijd voor kleuters definitief verlaagd tot 2,5 jaar. Dit was in feite de bevestiging van de bestaande situatie, maar de overgangsbepaling werd geschrapt uit het decreet basisonderwijs. Ook in alle artikelen van het decreet waarin sprake was van de leeftijd van 3 jaar, werd die leeftijd vervangen door 2,5 jaar.

2 Bevraging over de instapdata

2.1 Algemeen

Om een breder zicht te krijgen op de problematiek van de instapdata en op de meningen van de direct betrokkenen, organiseerde de Raad Basisonderwijs een beperkte bevraging.

Via een enquêteformulier werd gepeild naar de mening van drie rechtstreeks betrokken doelgroepen:

- de kleuteronderwijzers (en kinderverzorgsters) van de jongste kleutergroep;
- de directeurs;
- de ouders.

De enquête werd verspreid via een e-mailbericht aan de directeurs basisonderwijs. Ook Schooldirect, Lerarendirect, Klasse, Klasse voor Ouders, Basis en de koepels van Ouderverenigingen deden een oproep om de enquête in te vullen. De Vlor zette het enquêteformulier ook op zijn website.

2.2 Tekst bevraging

Enquête instapdata kleuteronderwijs

De jongste kleuters (tussen 2,5 en 3 jaar) worden slechts toegelaten tot de school, vanaf de instapdatum die volgt op de dag waarop ze twee jaar en zes maanden worden. Momenteel zijn er zes instapdata: de eerste schooldag na de zomervakantie, de eerste schooldag na de herfstvakantie, de eerste schooldag na de kerstvakantie, de eerste schooldag van februari, de eerste schooldag na de krokusvakantie en de eerste schooldag na de paasvakantie.

De Raad Basisonderwijs van de Vlaamse Onderwijsraad wenst deze instapdata te evalueren. Daarom doen we een korte bevraging bij de direct betrokkenen: de kleuteronderwijzers en kinderverzorgsters van de jongste kleutergroep, de ouders van die kleuters en de directeurs.

Indien u tot één van deze drie doelgroepen behoort, kunt u aan deze enquête deelnemen. Het invullen duurt maar een minuut. Gelieve op de vragen te antwoorden zoals u er zelf over denkt.

Hartelijk dank voor uw medewerking.

1) Wie bent u? Kruis de passende keuze aan.

- ? *kleuteronderwijzer of kinderverzorgster bij de jongste kleutergroep*
- ? *directeur*
- ? *ouder*

2) Wat vindt u van het systeem van de zes instapdata?

Kruis uw keuze aan en motiveer.

- ? *Ik vind het een goed systeem. Ik zou de zes instapdata behouden, omdat*

? Ik zou het systeem van de zes instapdata veranderen, omdat

---

3) Welk(e) voorstel(len) hebt u om het bestaande systeem te verbeteren?

De enquête kon online worden ingevuld via de webpagina: www.vlor.be/instapdata. Een 800-tal respondenten maakten van deze mogelijkheid gebruik.

Men kon de enquête ook manueel invullen en met de post terugsturen of faxen. Ongeveer 1300 respondenten opteerden voor deze werkwijze.

Na het afsluiten van de enquête op 15 februari 2005 ontving de Vlor nog een 100-tal ingevulde enquêteformulieren. Deze werden niet meer verwerkt in de resultaten.

2.3 Synthese van de resultaten van de bevraging

De enquête werd opgevat als een snelle en beperkte bevraging. Het voornaamste doel was om een indicatie te krijgen van wat er aangaande deze thematiek leeft bij de direct betrokkenen (kleuterleid(st)ers en kindeverzorg(st)ers, directeurs en ouders).

Aangezien een wetenschappelijke onderbouw ontbreekt (er werd bijvoorbeeld geen representatieve doelgroep geselecteerd), moeten de resultaten met de nodige omzichtigheid worden behandeld.

Onderstaande tekst schetst de voornaamste indicaties die de werkgroep uit de bevraging kon afleiden. Een uitgebreide cijfermatige verwerking van de enquête is ter inzage beschikbaar, maar wordt niet verder verspreid.

Ter informatie kan nog worden vermeld dat verschillende respondenten (vooral kleuterleid(st)ers) hun waardering uitdrukten omdat hun mening werd gevraagd over dit thema.

2.3.1 Globale analyse

Het secretariaat verwerkte 2122 enquêteformulieren van

- 797 kleuterleid(st)ers en kinderverzorg(st)ers (37,6%);
- 339 directeurs (16,0%);
- 987 ouders (46,4%).

2.3.2 Het systeem van instapdata behouden scoort hoogst

Ongeveer 2/3 van de respondenten (66%) opteren ervoor om het systeem van de instapdata te behouden. Ze vinden dat een systeem van instapdata belangrijke voordelen biedt tegenover het vroegere systeem, waarbij kinderen konden instappen van zodra ze twee en een half jaar werden. Opvallend is dat de ouders de grootste verdedigers van het systeem van de instapdata zijn (72,6%). De directeurs (61,9%) en de kleuterleid(st)ers (59,6) scoren merkkelijk lager. Een verklaring hiervoor is allicht dat wanneer ouders geen problemen hebben ondervonden naar aanleiding van de instap van hun eigen kind in het kleuteronderwijs, ze zich verder ook geen kritische vragen stellen bij het systeem.

Ongeveer 1/3 van de respondenten (33,9%) opteren ervoor om het bestaande systeem te veranderen.

2.3.3 Toch heel wat suggesties voor verbetering

Van de groep die het systeem van de instapdata wenst te behouden (66%), doen toch 7,6% van de respondenten suggesties om het systeem te verbeteren (9,5% van de kleuterleid(st)ers, 6,8% van de directeurs en 6,4% van de ouders). De suggestie die duidelijk het vaakst voorkomt, betreft het toevoegen van een extra instapdag tussen de paasvakantie en de grote vakantie. Hieronder volgt een overzicht van de meest voorkomende verbetervoorstellen, inclusief hoeveel keer de suggestie werd geformuleerd:

- toevoegen van een extra instapdag na de paasvakantie:	63
- schrappen van 1 februari:	35
- flexibeler zijn met de instapleeftijd (enige 'speling' toestaan):	24
- een kind moet 2,5 jaar worden in de maand van de instapdatum ⁵ :	7
- elke maand kunnen instappen:	3

Enkele opmerkingen:

De respondenten die voorstellen om 1 februari te schrappen, stellen dat deze instapdatum onlogisch is omdat hij niet na een vakantieperiode valt. Ze wijzen er ook op dat hierdoor het interval tussen de verschillende instapdata ernstig wordt verstoord. Dat was dit schooljaar zeer opvallend (3 instapdata op enkele weken tijd). Maar men merkt wel op dat deze datum belangrijk is voor de financiering en het lestijdenpakket van de school.

20 van de 24 respondenten die voorstellen om flexibeler te zijn met de instapleeftijd door enige 'speling' toe te staan, zijn ouders.

Wanneer een kind 2,5 jaar moet worden of zijn in de maand van de instapdatum, (zie voetnoot 5), wordt de instapleeftijd van 2,5 jaar losgelaten. Sommige kinderen zullen dan immers net geen 2,5 jaar zijn, als ze kunnen instappen.

Ook bij de respondenten die opteerden om het systeem te wijzigen (33,9%), vinden we heel wat voorstellen terug die identiek zijn, en in feite dus enkel verbeteringen suggereren van het bestaande systeem van de instapdata:

- toevoegen van een extra instapdag na de paasvakantie:	54
- schrappen van 1 februari:	46

---

⁵ Als een kind 2,5 jaar wordt in dezelfde maand als een instapdatum, mag het op die instapdatum naar school. Bijvoorbeeld als het kind verjaart in mei (wordt 2,5 jaar in november), mag het starten na de herfstvakantie – een kind dat bijvoorbeeld verjaart op 15 mei, kan in het huidige systeem pas instappen na de kerstvakantie

- elke maand kunnen instappen: 45
- flexibeler zijn met de instapleeftijd (enige 'speling' toestaan): 44
- een kind moet 2,5 jaar worden in de maand van de instapdatum⁶: 8

Dezelfde verbetervoorstellen vindt men dus zowel bij de groep die het systeem wil behouden, als bij de groep die het wil veranderen. Als men beide samenvoegt, kan men dus stellen dat de volgende voorstellen tot verbetering van het bestaande systeem van de instapdata worden gesuggereerd (+ het aantal keer dat het voorstel werd geformuleerd):

- toevoegen van een extra instapdag na de paasvakantie: 117
- schrappen van 1 februari: 81
- elke maand kunnen instappen: 48
- flexibeler zijn met de instapleeftijd (enige 'speling' toestaan): 20
- een kind moet 2,5 jaar worden in de maand van de instapdatum⁷: 15

2.3.4 Ook 'minder instapdata' is een optie

Zowel in de groep die voorstelt om het systeem te wijzigen, als in de groep die het bestaande systeem wil verbeteren, kiezen heel wat respondenten voor minder instapdata. Vooral de keuze voor de 3 klassieke instapmomenten (1 september, na de kerstvakantie en na de paasvakantie), scoort hoog.

Volledigheidshalve vermelden we hieronder de keuzes:

- 1 instapdatum (september): 7
- 2 instapdata (september en januari of februari): 21
- 3 instapdata (september, na nieuwjaar, na Pasen): 125
- 4 instapdata: 10

Enkele opmerkingen:

De keuze voor 5 instapdata is hier niet vermeld omdat ze opgenomen is in punt 4.3.3 (suggesties voor verbetering). Respondenten die opteren voor 5 instapdata stellen immers allemaal voor om de enigszins kunstmatige instapdatum (= teldatum) van 1 februari te schrappen.

Het zijn in de eerste plaats de kleuterleid(st)ers (73x) en daarna de ouders (45x) die kiezen voor drie instapdata. Vooral (klas)organisatorische motieven worden hierbij aangehaald. Allicht speelt ook de traditie van ons onderwijssysteem een belangrijke rol.

2.3.5 Afschaffen van de instapdata

Binnen de groep die opteert om het systeem van de instapdata te wijzigen (33,9%), scoort uiteraard het 'afschaffen van de instapdata' het hoogst. Deze respondenten kiezen er dus voor om – zoals dit vroeger het geval was – de kleuters te laten instappen vanaf de dag dat ze 2,5 jaar worden. Volgende aantallen werden geregistreerd:

- kleuterleid(st)ers: 145
- directeurs: 61
- ouders: 96
- totaal: 302

---

⁶ id. voetnoot 5

⁷ id.

Wanneer we dit aantal vergelijken met het totale aantal respondenten, kunnen we stellen dat bijna 15% voor deze optie kiest. Bij de kleuterleid(st)ers en directeurs kiest 18% voor deze optie. Bij de ouders ligt dit percentage slechts op ongeveer 10%.

Enkele opmerkingen:

Versillende respondenten nuanceren hun keuze voor het afschaffen van de instapdata, door er nog één of meerdere voorwaarden aan toe te voegen. Het 'zindelijk zijn' en 'schoolrijp zijn' worden hier veruit het meeste geciteerd.

Versillende respondenten wijzen er ook op dat een mogelijke instap op 2,5 jaar, nog altijd de optie open laat om toch op een later moment te starten. Ook hierin spelen zindelijkheid en schoolrijpheid een bepalende rol. In de praktijk betekent dit dat vele ouders, ondanks de mogelijkheid om onmiddellijk in te stappen, er toch voor kiezen om hun kleuter te laten starten op een 'klassiek' instapmoment.

Enkele respondenten wijzen erop dat de vrije instap vanaf 2,5 jaar in Wallonië nog steeds van toepassing is. Dit leidt in het Brusselse en in een aantal taalgrensgemeenten soms tot 'vervelende' toestanden. Ouders sturen bijvoorbeeld hun kind eerst naar een Franstalige kleuterschool (vanaf 2,5 jaar) en daarna (vanaf de eerst mogelijke instapdatum) naar een Nederlandstalige kleuterschool.

2.3.6 Andere voorstellen

De meest relevante voorstellen zijn verwerkt in de punten 4.3.2 t.e.m. 4.3.5. Toch worden nog een aantal andere voorstellen geformuleerd. We sommen ze hier voor de volledigheid op:

- vanaf 3 jaar instappen:	15
- 1 oktober toevoegen:	9
- de ouders autonoom laten beslissen:	6
- elke week kunnen instappen (1 ^{ste} dag van de week):	6
- om de 2 maanden kunnen instappen:	4
- de school autonoom laten beslissen wat ze het beste vindt:	4
- wie in november of december verjaart, laten starten na de paasvakantie:	3
- de instapdata jaarlijks herbekijken in functie van de verlofperiodes:	1

Opmerkingen:

Het toevoegen van 1 oktober als instapdatum wordt enkel vernoemd door directeurs. Zij verwijzen – conform met 1 februari - naar het belang van deze teldag voor scholen die in programmatie of herstructurering zijn.

Het voorstel om de ouders zelf te laten beslissen wanneer hun kind start, wordt enkel door ouders gesuggereerd.

Vier respondenten vinden dat deze materie tot de autonomie van de school zou moeten behoren. Ze stellen dus voor om de school inzake deze materie zelf beslissingen te laten nemen op basis van het pedagogisch project van de school.

Het voorstel om kinderen die in november of december verjaren, te laten starten na de paasvakantie, lost het probleem van de lange 'wachttijd' na de paasvakantie wel op, maar betekent dan wel dat een aantal kinderen nog geen 2,5 jaar zullen zijn als ze voor het eerst aan het kleuteronderwijs deelnemen.

3 Tijdsinterval tussen de verschillende instapdata

3.1 In het huidige systeem met 6 instapdata

Onderstaande tabel toont het ongelijke tijdsinterval tussen de verschillende instapdata aan. In de periode Pasen - 1 september kan de wachttijd oplopen tot 143 dagen ($\pm$ 5 maanden).

	1: sept.		2: herfst		3: jan.		4: febr.		5: krokus		6: pasen	*	sept.
2004-2005	1/09/04	68	8/11/04	63	10/01/05	22	1/02/05	13	14/02/05	56	11/04/05	143	1/09/05
2005-2006	1/09/05	67	7/11/05	63	9/01/06	23	1/02/06	33	6/03/06	43	18/04/06	138	3/09/06
2006-2007	3/09/06	64	6/11/06	63	8/01/07	24	1/02/07	25	26/02/07	49	16/04/07	138	1/09/07
2007-2008	1/09/07	65	5/11/07	63	7/01/08	25	1/02/08	10	11/02/08	56	7/04/08	147	1/09/08
2008-2009	1/09/08	63	3/11/08	63	5/01/09	28	2/02/09	28	2/03/09	49	20/04/09	134	1/09/09
2009-2010	1/09/09	69	9/11/09	56	4/01/10	28	1/02/10	21	22/02/10	56	19/04/10	135	1/09/10
2010-2011	1/09/10	68	8/11/10	63	10/01/11	22	1/02/11	41	14/03/11	43	26/04/11	128	1/09/11

* met inbegrip van de vakantieperiode (zonder vakantieperiode moeten hiervan 62 dagen worden afgetrokken)

3.2 Bij een extra instapdag na de hemelvaartvakantie

Het toevoegen van een extra instapdag na de hemelvaartvakantie zorgt voor een meer evenwichtige spreiding van de instapdata.

	1: sept.		2: herfst		3: jan.		4: febr.		5: krokus		6: pasen		7: hemelv	*	sept.
2004-2005	1/09/04	68	8/11/04	63	10/01/05	22	1/02/05	13	14/02/05	56	11/04/05	28	9/05/05	115	1/09/05
2005-2006	1/09/05	67	7/11/05	63	9/01/06	23	1/02/06	33	6/03/06	43	18/04/06	41	29/05/06	97	3/09/06
2006-2007	3/09/06	64	6/11/06	63	8/01/07	24	1/02/07	25	26/02/07	49	16/04/07	35	21/05/07	103	1/09/07
2007-2008	1/09/07	65	5/11/07	63	7/01/08	25	1/02/08	10	11/02/08	56	7/04/08	28	5/05/08	119	1/09/08
2008-2009	1/09/08	63	3/11/08	63	5/01/09	28	2/02/09	28	2/03/09	49	20/04/09	34	24/05/09	100	1/09/09
2009-2010	1/09/09	69	9/11/09	56	4/01/10	28	1/02/10	21	22/02/10	56	19/04/10	28	17/05/10	107	1/09/10
2010-2011	1/09/10	68	8/11/10	63	10/01/11	22	1/02/11	41	14/03/11	43	26/04/11	40	5/06/11	88	1/09/11

* met inbegrip van de vakantieperiode (zonder vakantieperiode moeten hiervan 62 dagen worden afgetrokken)

4 Randbemerkingen

Verschillende respondenten noteerden op het enquêteformulier bemerkingen en/of suggesties die direct of indirect met deze thematiek te maken hebben. Ook tijdens de bespreking in de werkgroep kwamen enkele bemerkingen aan bod die nauw aansluiten bij het systeem van de instapdata in kleuteronderwijs.

We sommen hieronder de belangrijkste thema op.

4.1 Nood aan een betere omkadering

Vanuit de enquête valt onmiddellijk de zeer grote vraag naar meer uren 'kinderverzorging' op. Deze vraag werd niet meer dan 99 keer (73 X door kleuterleid(st)ers, 18 X door directeurs en 8 X door ouders) gesteld.

Hoewel deze vraag zeer terecht is en het aantal uren kinderverzorging zeker kan en moet verhogen, werd tijdens de bespreking in de werkgroep toch gewezen op de – in de praktijk – beperkte inzetbaarheid van kinderverzorg(st)ers. Aangezien de acute vraag naar deze uren kinderverzorging zich vrijwel enkel in de voormiddag stelt, zal het moeilijk zijn om enkel met een verhoging van het aantal uren kinderverzorging, maximaal resultaat te genereren.

De leden van de werkgroep pleiten daarom, naast een verhoging van de uren kinderverzorging, in eerste instantie voor een verhoging van het lestijdenpakket voor het kleuteronderwijs.

Een aantal respondenten wijzen er in dit verband ook op dat de (vele) kinderen die na 1 februari instappen, niet meer meetellen voor het bepalen van het lestijdenpakket (en het berekenen van de werkingsmiddelen). Het systeem van de zogenaamde 'zomerklassen' biedt ook voor veel scholen geen oplossing om de begeleiding van de op die moment zeer grote kleuterklassen op te vangen.

Verschillende scholen staan ook zeer huiverachtig tegen het hersamenstellen van de kleutergroepen (het zogenaamde 'doorschuiven van kleuters') gedurende het schooljaar. Dit ligt dikwijls zeer gevoelig naar ouders toe.

4.2 Verschil tussen grote en kleine kleuterscholen/vestigingsplaatsen

De problematiek van de instap van kleuters en de perceptie van de voor- en nadelen van elk systeem, wordt op verschillende manieren ervaren. De schoolgrootte speelt dikwijls een bepalende rol. Vooral in grote kleuterscholen is het belangrijk om tijdig te kunnen anticiperen om zo de school- en klaswerking optimaal te kunnen organiseren. Een systeem van instapdata beantwoordt meest aan de noden van deze scholen.

In kleine kleuterscholen is de instap van nieuwe kleuters gedurende het schooljaar beperkt. De consequenties ervan worden dan ook als minder belastend ervaren.

4.3 Betere samenwerking tussen kinderopvang en kleuterschool

Het is belangrijk om de overgang tussen de kinderopvang en de kleuterschool en tussen de thuissituatie en de kleuterschool zo vlot mogelijk ('naadloos') te doen verlopen. Inzake overgang tussen kinderopvang en kleuterschool vinden reeds verschillende interessante initiatieven plaats. Een betere bekendmaking en ondersteuning van deze initiatieven kan een positief effect hebben op de verdere uitbouw van de samenwerking tussen kinderopvang en kleuterschool.

Er is een grote nood aan aangepaste accommodatie en (ontwikkelings)materiaal voor de jongste kleuters. De werkingsbudgetten van de kleuterscholen bieden op dit ogenblik te weinig mogelijkheden om hier gericht in te investeren.

4.4 Beter bekendmaken van alle instapdata

De instapdata na een vakantieperiode zijn doorgaans goed gekend. De instapdag van 1 februari vormt hierop een uitzondering. Toch is deze instapdag belangrijk voor het bepalen van het lestijdenpakket en het werkingsbudget voor het komende schooljaar.

Een goede bekendmaking van alle instapdata, gekoppeld aan het ondersteunen van het belang van kleuteronderwijs voor alle kinderen, is een taak voor de overheid.

4.5 Over schoolrijpheid en zindelijkheid gesproken...

Zeer veel respondenten vermelden schoolrijpheid en zindelijkheid als voorwaarden om in het kleuteronderwijs te kunnen starten. Hoewel deze stelling – rekening houdend met de beperkte omkadering voor de jongste kleuters – begrijpelijk is, zouden wat dit betreft toch geen drempels mogen worden ingebouwd.

De kleuters die hierdoor niet onmiddellijk in het kleuteronderwijs starten, hebben immers dikwijls het meeste behoefte aan een stimulerende omgeving. Bijna alle ouders met jonge kleuters getuigen dat hun kleuters gedurende de eerste schoolweken enorme stappen voorwaarts maken in hun ontwikkeling. De georganiseerde en stimulerende rol van de kleuterleid(st)er wordt hierbij dikwijls vermeld.

Om dit ondersteunen vlot te laten verlopen, is echter voldoende omkadering noodzakelijk (zie ook 4.1). Dan pas kan de kleuterjuf haar rol in optimale omstandigheden uitoefenen.